

آدره من تبدیلنده آیرمجه
• غروش کوندرملیدر .

مکتوبرک امضاری واضح
واوقوناقلی اولسی وآبونه
صره نومروسی محتوی
بولونسی لازمدر

ممالک اجنبیه ایچون آبونه
اولانلرک آدرسلیرک
فرانسجه یازلسی رجا اولنور .

پاره کوندرلدیکی زمان نهیه
دائر اولدینی بیلدرلی
رجا اولنور

اتبعون اهدکم سیل الرشاد

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

باش محرر
محمد ماکف

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

الشیخ الاسلام

آبونه شرائط : هر بر ایچون
سنه لکی (۴۰۰) الی ایللی
(۲۲۵) ، ممالک اجنبیه ایچون
سنه لکی (۴۵۰) ، آلی آیللی
(۲۵۰) غروشدر .

نسخه سی ۷,۵۰ غروشدر .
سنه لکی ۵۲ عدددر .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشید افندی خانه

اخطارات
آبونه بدلی پشیندر .

مسلكه موافق آثار مع المنوبه
قبول اولنور . درج ایلدین
یازیلر اطاده اولماز .

جلد ۲۴

۱۴ اغستوس ۱۳۴۰

* پنجشنبه *

۱۲ محرم ۱۳۴۳

عدد ۶۱۲

مسئله

بونه قدر غافلانه براسناددرا جدی وحقیقی برتربیه فصل اولوبده
بویله بر جرأته مساعده ایدیور ؟ مثلاً عصر حاضرک بالخاصه اخلاق
بعض مؤسسائی واردر که فنا اولدینی قدر مضر ، مضر اولدینی قدر
قادر . عقلی باشنده ، ادراک و محاکمه سی یرنده اولان برآدم قانلی ،
مضر تی کندیسنجه قویاً مجزوم اولان برشیته فصل ای و مفید دیه بیلیر ؟
اییه فنا ، قنایه ای دییه بر آدمک حقیقه اعتقادی بو مرکزده
ایسه اوآدام ، عقلسز ، ادراکسز بر مخلوق دیمکدر . یوق اینک ای ،
قانک فنا اولدینی کوروبده بونک عکس فی ادعا ایلورسه الک خفیف
برتعبیر ایله ریاکار ، منفعت پرست برآدم دیمکدر .

ای هر زمان ، هر یرده اییدر . فاده هر زمان ، هر یرده قادره . دکل
اوروپا ، ایسترسه بوتون دنیا ای برشیته فنا ، فنا برشیته ای دیسون
اونلرک اولیله دیه سیله نه ای فنا اولور ، نه فنا ای . حتی بوتون دنیانک
ای دیدیکی برشیته قارشیتک برآدام چیقوب : «ای اهل دنیا ! بن سزک
ای دیدیکر شیتک اقامه ایلدیکم شو برهان ایله فنا اولدینی اثبات
ایدیورم . مقتدرسه کز برهانمی نقض ایدیکر ! » دیمک حقیقی بیلر حائردر .
تکیم مشهور غالیله نک زمان ظهورینه قدر بوتون دنیا خاقی کونشی
کره ارضک اطرافنده دوندر دکلری حالده غالیله اونلره قارشیتک بوفکرک
بطلانی اثبات ، بواباتیلر بوتون دنیا خلقی اسکات ایلدی !

غالیله نک شو حقیقی عالم نظرنده ادله فیه سیله اثباتندن صوکره حالا
عکس قضیه ای ادعا ایدنلرده یوق دکلدر . فقط بوادعانک ذات دعوایه
تأثیری وارمیدر ؟ اصلاً ! ایستینلر اعتقاد قدیملرنده ثبات ایتسونلر ؟
فقط حقیقت حقیقتدر ؟ حق و حقیقت ده غالیله نک یدنده در . هر کسک
عکس قضیه ای ادعالرینه رغماینه دونن کونش دکل ، ارضدر والسلام .

هر شیتک برموداسی اولدینی کی فکرک ، سوزکده برموداسی ،
بر دوره رواجی واردر . بو کونلرده هر کسک آغزنده برعصریلک ،
عصریلشمک ، عصریلشدیرمک سوزلری دوران ایدوب دوریور .
بو کله نک فرانسجه سی Séculariser در . معناسی مقدما کلیسالر ،
رهبان صنفه عاند اولان اموال و املاکی اموال عمومی عدادینه
الحاق ایتمکدر . دیگر معناسی ده هر شیتی قیود دینه نک تأثیراتندن
وارسته قیلمکدر . فقط بعض کیمسلر بو معنارک دائره شمولی
توسیع ایده ایده نهایت معناسلغه قدر واریورلر . فی الحقیقه بعضلری
عصریلشمک دیدکلری زمان ایچنده بولندیغمز عصرده وجوده کیش
اولان مؤسسائک کافه سی ، بالخاصه غریبلرک اخلاق و عادات و عنعناتنه
تعلق ایدنلرینی فاده و مضرتلری نظر اعتباره آلتقسزین قبول و تقلید
ایتمک معناسی مراد ایدیورلر . بوایسه عصریلشمک دکل ، انسانک عقل
و ادراکدن عزل نفس ایله کندیسنی جهاد ، یاخود شعورسز برما کنه
منزله سنه تنزیل ایتسی دیمکدر .

عجایب ! انسان نیچون ملی اخلاق و عادات و عنعناتک کافه سندن
تجرده باشقه ، ملنلرک عجمی ، بجهریکسز ، کولونج برمقلدی اولمی ؟
بوجبوریمیدر ؟ مجبوری ایسه بوجبوریتک منشای نه در ؟ بونلر ، براز
حیثیت انسانیه و ملیه سی محافظه ایتک ایسته یین برآدمی در حال : «آدام
سن ده ، براق شو عنعنه پرست اسکی قافالی حزینی ! » دیه تزییف
ایدیورلر .

بونك كې، دكل آوروپا، ايسترسه بوتون دنيا فنا بريشه اي ديسون . عقل سليم صاحبي بر حزب قليلك ، ياخود تك برآدامك او شيته فنا ديمسي، داها موافق بر تعبيرايه، اوشيدك فالغني اثبات ايتمسي بواعقادي نقض ايچون كافيدر .

حال بويله اولمقله برابر ينه بوتون دنيا فكرندن نكول ايمه يه بيلير . فقط دنيا نك فكرندن نكول ايمه مسيله صورت قطعيده اينك فنا فانك اي اولمسي لازم كلز .

مملكتتمزده آكلامدقلى شيلرك لزومسرلغنه قائل اولان ، وانسانده كي قطع مراتب معرفت قابليتني انكار ايدن ، يعنى كونشي بالچمله صيوامنه جاليشمق قيلندن اوله رق اخلاقي ، مابعدالطبيعيه يي ، خلاصه علوم سائره فلسفيه نك كافه سني بلا دليل انكاره ، بلا حجت ابطاله جالیشان بر طاقم علامه لر واردر . امين اولمكي كه اونلر بوكولونچ تشبثلريه اصحاب معرفتك يوزلرنده تبسمه بكمزه ين خفيف بر تقلصدن باشقه بر شي وجوده كتيره ميه جكلردر . ينه امين اولمكي كه ارباب معرفت نامتناهي عالمرك نامتناهي شتون وحداتني طبيعي اولسون ، مابعدالطبيعي اولسون ، هيچ بر زمان تدقيقدن خالي قالمايه جق در ا مكر كه دنيا بعض مسالك اربابن شيمديدن اسبابني استكماله جاليشيدقلى برفوضاي عظيم ايله زيروزبر اولسون . اوزمان بوتون بواحاب معرفتده طبيعي اورته دن قالقه جق وميدان ، علم نامه جهل وجنونه رواج ويرمك مسلكني اختيار ايدن علامه لره قاله جقدر ا .

بوعلامه لرك عفولرينه مغرور آسويلر زكه انكليز فيلسوفلرندن مشهور « به قن » فلسفه سنده درت « ايدول » دن ، يعنى صنمدن بحث ايدويور . بو فيلسوف فكرك عوامل اساسيه معرفتن اولديغني تسليم ايله برابر اوكا صوابدن زياده خطا اسناد ايدويور . اعتقادينه كوره قوه باصره مزده غير قابل اجتناب غلطات اولديغني كې بنيه عقليه مزده ده خطا وقوعي مستلزم بر طاقم اسباب طبيعيه واردر . « به قن » بنيه عقليه مزده كي بواساب طبيعيه يه قبيله بني بشردن كناية اولمق اوزره « اوهام ، ياخوده ، اصنام قبيله » ديور . قبيله دن مقصد نوع بشرك عمومي ، اصنام قبيله نك مبني عليه ده طبيعت انسانيه در . حاسه انسانيه ايچون حقسز اوله رق « مقياس اشيا » ده نيلمشدر . بالعكس كرك حواسه ، كرك عقله عائد اولان ادراكاتك كافه سي انسان ايله مناسب تداز اولوب كائنات ايله مناسب تداز دكلدر . انسانك روحي انعكاس اشيايه نظراً غير مستوي بر آينه كې در . بو آينه كنديسنه منعكس اولان اشيايي تغير وتبديل ايلر . حواسك ، خطوط اشيايي كائنات دكل ، انسانه نسبه ترسيمدن عبارت اولان اغفال عظيمي آنجاق عقل وفلسفه عموميه تصحيح ايدم بيلير . بويله ديدكدن صوكره مغاره اصنامي ، نامني ويرديكي خطالره جهل مركلرك منشأ ايچون ده هر كسك بنيه شخصيه سيدر ، ديور . بنيه

شخصيه افلاطونك مشهور مغاره مثالنده اولديغني كې بويونلرينه زنجير اورلمش بر طاقم آدمرك ايچنده محبوس اولدقلى بر محبدر . شوحالده مغاره اصنامك اساسي طبيعت شخصيه ديمك اولور . زيرا هر كسك نفسنده نوع بشره خاص اولان جهل مركلردن باشقه برده « مغاره » واردر كه ضياي طبيعت اورايه خصوصي برانكساره اوغرادقندن صوكره داخل اولور . بوانكسار وتغيرك باشليجه سبيلري شونلردر : هر كسك استعداد طبيعيي ، الفت ايتديكي كيمسه لره او قوديني اثرلر ، نظر تقدير وتوقيرايه باقديغني اشخاصك اطوار وحركاتي ، ساكن ياخود متبيح اولان نفوسه اشيا نك تأثيري وسائره وسائره ... ايشته بو احوالك كافه سي هر كسك ، ايچنده حبس ايدلمك محكوم اولديغني محبسك ، ياخود مغاره نك لوازم انشائي سي قيلندندر .

سوقاق اصنامنه كانه اونلرده انسانلر آراسنده جاري اولان مناسباتدن ، لسانه عائد محاذيردن متولد خطالر ، جهل مركلردر . في الحقيقه انسانلر بر برلرينه غايت ياكلش فكرلر تاقين ايدرلر . بوفكرلرك منشائي نقايص لسانيه در . معنالي اذهاند و اضحاً تعين وتقرر ايمه ين الفاظ ذهنلري تشويش ايدر . بوتشويشدين دولايي خلقده كريوه ضلاله دوشر ؛ تخيلات فاسده وباطله نك زبوني اولور . ارباب علمك تعريفات وايضا حاق ضلاله دوشنلري الفاظ متداوله نك اعتسافانندن قورقاراماز . خلاصه ، مزاياسنه وقوف متمسك ، ياخود متعذر اولان سوزلر انسانلر آراسنده بر جوق تشويشاني موجب اولور . وجودي اوليان بر جوق شيلره مختلف اسملر ويرلمش ، تجاريب واقعه نتيجه سنده تحقق ايدن شيلري تبين ايچون موافق كلملر قوللا نيلى مامشدر .

« به قن » نك تيار و صنملري ديدكي شيلرده مختلف فلسفه مسلكلريدر . فلاسفه طرفندن وضع ايديلوب هر كسه قبول ايتديرك ايسنه ن مسلكلري مخنه ده اويناديلان پيه سلره تشبيه ايدويور ، هر مسلكه عائد نظريه لري ده غيل وصرف او مخنه يه خاص پيه سلره بكمزه ديور . بو تشبيهه يالكز مسالك قديمه يي مراد ايتيور . هر زمان ايچون بوكې پيه سلرك ترتيب ممكن اولديغني ، تماميله يكديكردن فرقلي اولان خطالرك يكديكريه مشابه اسبابدن منبعث بولونديغني ده سويله يور . فقط اونك بوسوزلردن برمعاي تزيف وتهكم چيقاريله ماز . چونكه كنديسي ده اوزمره دندر . برقچ عصر اول ظهور ايتمش اولان بوفيلسوفك اصنام نامي آلتنده كي شوتقسيمي هيچ شبه يوق كه بعض حقيقتلري ناطقدر . هله سوقاق اصنامي ديدكي صنملر صرف حقيقتدر وبو صنملرك اوينادقلى رول هپسندن مهمدر . سوقاق صنملرينك وجه تسميه ده كي اصنامي مؤيد واك بارز دليل مملكتتمزده ده كورولمش ايدى . مشروطيتك اعلاقي متعاقب بر جوق كيمسه لر بواعلاني يالكز حريته اضافه ايدمرك هر يرده « حريت اعلان ايدلدي ، حريت وار » ديه حايقير مشلر ، عقللرينه كلن

اوتہ کی کنڈیسنہ بکڑہین بر باشقہ سنہ تمایل ایدرک، باقار سکنز کہ قوجہ بر جمهور عین ارادہ ایلہ حرکت ایدن، حرکتندہ دہ عین غایتہ طوغرو یورون بر کتلہ متجانسہ شکلہ کیر .

مجموع فضائل بوتون افعالہ عدلن عبارتدر . خصیصہ عدل بر قومک کافہ افرادینہ شامل اولورسہ ہر بری حدینی بیلہ رک ، حقنی طانیہ رق دیکرینک حدودینہ ، حقوقہ تجاوز ایتیمہ جکی ایچون آرالرنہ تعاون طبیعتیلہ حصول بولور .

افراد انسانینہ دن ہر برینک کنڈینہ خاص بر وجودی وارد ؛ عنایت النہیہ او فردہ وجودینی محافظہ ایدہ جک ، بقای نوعی ایچون تناسلہ بولہ جق قوایی ویرمشددر . انسان بو نظردن سائر افراد حیواناتہ معادلدر . انجق حکمت النہیہ انسانک دیکر حیوانلردن دہا باشقہ بر صورتلہ ، داہا یوکسک ، دہامترقی بر وجودیلہ ممتاز اولسنی اقتضا ایتشددر کہ اودہ بنوعک برہیئت اجتماعیہ تشکیل ایتسی ، آیری آیری بر جوق افرادک بر آریہ کلہ رک براسم مشترک شامل اولہ بیلہ جکی بر بنیہ وجودہ کتیرمسیدر . ہر فردک جمعیتہ کی موقعی ، اشکالی ، وظائفی مختلف اولقلہ برابر ہسی بردن بر وجود مشترک بقاسنہ ، تأیید قواسنہ خدمت ایدن اعضا متابہ سندنہ در . بر جمعیتہ کی فضائل ایسہ ہر عضوی کنڈی وظیفہ مخصوصہ سنی ایفا ایدہ رک باشقہ سنک وظیفہ سنہ تجاوزدن آلیقویان قوہ حیاتیہ کیدر . مثلاً الک وظیفہ سی طوتمق ، وجودی مدافعہ ایتک اولوب کورمک بونک خواصندن دکلددر ؛ کذلک کوزک خدمتی کورمک ، رشکری ، شکلری تمیز ایتک اولوب طوتمق ، وجودی مدافعہ دہ بولتمق وظیفہ سی دکلددر . حال بوکہ جملہ سی بردن عین حیات ایلہ یاشار .

ایسترسہ کز شویلدہ دیہہ بیلرسکنز : جمعیت انسانینہ نسبتلہ فضائل ، کائناتہ نسبتلہ جاذبہ عمومیہ کیدر . کواکب و سیاراتک آرسندنہ کی نظام نصل جاذبہ عمومیہ سایہ سندنہ پایدار اولیورسہ ، ہر کوکب نصل بوقوتک توازی سییلہ کنڈی مرکزندہ ثابت قالیورسہ ، نصل دیکر کوکبلہ آرسندنہ کی نسبتی محافظہ ایلہ رک کائناتک ایجاد و بقاسی حقندہ کی حکمت النہیہ تمام اولنچہ قدر ہر بری مدار مخصوصندہ منتظماً سیر ایدیورسہ بو فضائل واسطہ سیلدہ در کہ جناب حق ہیئت اجتماعیہ کی تشکیل ایدن افراددن ہر برینک موجودیت شخصیہ سنی بر زمان محدودہ ، موجودیت انسانینہ ایسہ علم النہینک احاطہ ایدہ بیلہ جکی بر آتیہ قدر محافظہ ایدر .

بر ملت کہ وضع و رفع ایدن ، آلوب ویرن ، جلب و دفع ایدن ، الحاصل بوتون امورینی ادارہ ایلین ، بوتون شئونہ تصرفدہ بولسان صرف کنڈی افرادی اولور و ہر فرد حرکت خصوصیہ سندنہ عمومک غایہ اتخاذ ایتدیکر مقصددن بشقہ بر مقصدہ توجہ ایتز ، ہیئت ملتک

ہر شئی یا بقی ایستہ مشلر ، هیچ بر عملکتدہ ، هیچ بر ادارہ دہ وقوعہ جواز ویرلہ جک مسخرہ لقلرلہ اصحاب عقل و فطنتی کنڈیلرینہ کولدر . مشلر ایدی . چونکہ سوقاق علامہ لریلہ عوامک حریتدن آکلادقلری معنی آنجق بوایدی . اولرک بولکہ دن بشقہ بر معنا آکلاملرینہ امکان بوق ایدی . اللہ ویردہ فی بومنا ہذا قوللا نیلیمقدم اولان بعض کملردن دہ بویلہ یا کاش معنار چیقاریلوب عقل و منطق آیاقلر آلتہ آلتاسہ !

فرید

فضائل و رذائل

و ذکر فائزہ الذکر فی نفع المؤمنین

دیورلرکہ : انسان ایچون بر غایہ کمال وارد ؛ اونی احرازہ جالیشمق اوزرینہ فرضدر . دیورلرکہ : انسان نقصانہ معروضدر ؛ یوکسلوب اوکا غلبہ ایتلیدر . دیورلرکہ : انسانک کمالی امکان مساعد اولدینی قدر فضائل اکتسابندہ ، نقصانی ایسہ رذائل افعالدن برینی ارتکابندہ در . شیمدی باقلم فضائل نہ در ، اورذائل ہانکی شیلدر ؛ فضائل روحک بر طاقم سجایاسیدر کہ کنڈیسیلہ متصف اولان ایکی وجود آرسندنہ بر آہنک وفاق حصولہ کتیرمک شاندندر . سخا ، عفت ، حیا و بوقیلدن اولان خصائص عالیہ کی . شیمدی ایکی جو مرد ایچون هیچ بر وقت معاشرتہ خلاف تصور اولہ ماز ؛ چونکہ حقک ایجاب ایتدیکر یردہ بذل ایتک ، ینہ حقک ایجاب ایتدیکر یردہ منع ایتک ایکیسنک دہ مفطور اولدینی سنجیہ مشترکہ اقتضاسندنہ . بناء علیہ ہر بری حدینی بیلہ رک اصلاً تجاوز ایتیمہ جکی ایچون معاملات اقتصادیہ هیچ نزاعہ محل قالماز .

کذلک عقیف النفس اولان آدملردہ مشتبہات نفسانیہ دن بری اوغورندہ مجادلہ یہ قالیقشمازلر ؛ زیرا ہوسات رذیلہ دن چکنمک ، آمال کریمہ بسلہ مک ہر برینک طبیعتی ایجابندندر . الحاصل ، علمای اخلاقک صفات فاضلہ صرہ سندنہ کوستردیکر بوتون خصائصی تدقیق ایدہ جک اولورسہ کز کورورسکنز کہ ہر فضیلت کنڈیسیلہ اتصاف ایدنلر آرسندنہ بر الفت حصولہ کتیرمکدہ در .

فضائلی نفسلرندہ یا کمالاً ، یا خود قسماً جمع ایتش ایکی شخص اعمال و مقاصدک کافہ سندنہ ؛ یا خود قسم اعظمندہ اتحاد ایدرلر . بو وحدتک دوامی ایسہ فضائل مشترکہ دہ کی رسوخلری نسبتندہ اولور . ایکی شخص آرسندنہ کی شو حال بر جوق اشخاص بیتندہ عینی طرزی محافظہ ایدر . دیمک ہیئت اجتماعیہ آرسندنہ مدار وحدت اولہ جق ، آحاد میانندہ متین بر عروہ اتحاد تشکیل ایدہ جک یکانہ اساس فضائلدن عبارتدر . ایستہ بواساس محکم سایہ سندنہ بر فرد دیکرینہ ،